

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi ré-
szére vonatkozó közle-
mények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagy Ferenc könyv-
kereskedése, hová az
előfizetési pénzek, hir-
detések, hirdetés-díjak
és reclamatiók
küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGETES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — Hirdetési díjak: Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyitlér”-ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, va-
sárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással,
vagy vidékre postán

egész évre . . . 6 frt —
fél „ . . . 3 frt —
negyed „ . . . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési felhívás

B É K É S

1871-ik év második negyedére.

A folyó év első negyede végéhez közeledvén, ez alkalomból lapunkat a t. közönség szives pártfogásába ajánljuk, felkérvén különösen évnegyedes előfizetőinket, hogy megrendeléseiket idejekorán megújítani sziveskedjenek.

Az előfizetési pénzek beküldésére a postai utalványozást — mint célszerű módot — ajánljuk.

Előfizetési feltételeink lapunk homlokán olvashatók.

B.-Csaba márc. 20.

Tisztelt szerkesztő ur! A közoktatási törvény cikkely előnyeit úgy, mint hátrányait, legvilágosabban a gyakorlat tünteti fel. Teszi is ezt, még pedig a leggyászosabb eredménnyel a felekezeti néptanítókra nézve. Eddig, mert talán nem vettük

észre, úgy voltunk meggyőződve, hogy a nevezett törvény csupán csak áldást rejt méhében: de nagy meglepetésünkre, tapasztalni kénytelenítettünk, hogy az áldás mellől az átok sem hiányzik. Ez az átok megsemmisítéssel fenyegeti a felekezeti néptanítókat s a népnevelést, mivel a néptanítók ügyével elválaszthatatlanul össze van forrva, gyökerében támadja meg.

Sajnos, de tagadhatatlan, hogy az 1868. 38-ik törvény intézkedik arra nézve, hogy azon esetre, ha valamely hitfelekezet iskoláját községivé változtatja, mi történjék a felekezeti tanítóval? A törvénynek eme hiányosságában rejtőzködik a vihar magva, mely ha egész dühvel kitor, a felekezeti néptanítókat kéréllhetlenül elsepri, a népnevelés sikerét pedig nagy időkre kétesse teszi. Ezen szilárd hitemet még azon ministeri utasítás sem ingatja meg, mely e tárgyban, két évvel ez előtt, az iskolaszékek számára kiadott. Igaz, hogy ebben az áll, hogy az iskola jellegének megváltoztatása esetére, a felekezeti tanító vagy átveendő, vagy nyugdíjazandó, vagy bármiképpen eltartandó: de a vigasz legvékonyabb sugara is eltűn, mihelyt számításán kívül nem hagyjuk, hogy a ministeri rendeletben ajánlott átvétel sok esetben kivihetetlen s legtöbbször a nép változókonny természete miatt, bizonytalan; hogy a nyugdíj mekkoraságáról s az eltartás minőségéről a ministeri utasítás

hallgat. Az ily félszeg intézkedések folytán ne csudálkozzunk azután, ha a nagyharsányi iskolai szék Baranyában, a ministeri intézvény értelmében hitt eljáráni akkor, midőn a 26 évig híven működött felekezeti tanítót átakarta ugyan venni, de altanítói minőségben, felekezeti fizetésének pedig csak háromnegyed részét kívánván levonni. Az önértében érzékenyen sértett tanító oda hagyta meggyaláztatása helyét; a nagyharsányi iskola pedig már is issza az ebből támadt viszálykodás keserű levét. Egy másik baranyai község meg oly nyomorult nyugdíjt rendelt a kimustrált felekezeti tanítónak, mely egy béresnek is kevés volna.

Már csak ez a két példa is bőven mutatja, mi sors várakozik a fel. néptanítókra s minden biztonnal a népnevelésre, ha a baj idejekorán az illető helyen nem orvosoltatik. Több néptanítóegylet, a maguk s a népnevelés érdeke fekvődvén szívőkön, nem késett petícióikkal jelezni a törvényhozó testületnél a 38-ik törvény cikk hiányosságából okvetlen származó veszedelmet. Ugyane célból intézett a b.-csabai tanító-egylet is kérvényt a képviselőházhoz. A kérvény szövege szóról-szóra ez:

Mélyen tisztelt képviselőház! Az 1868. XXXVIII-ik t. c. 26 §-a azt mondja, hogy a külön felekezeti iskolák közös iskolává alakíthatók, melyre a törvény mindazon rendeletei kiterjesztetnek, ame-

TÁRCA.

Báró Eötvös József emlékezete. *)

(Főolvasztatott Pozsonyban, 1871. martiusban.)

Még mindnyájunk szive sajog a fájdalomtól, még mindig nem tudjuk megszokni a szenvedett oly igen érzékeny vesztését, mely halhatatlan Eötvösünk elhunytában ért bennünket.

Mi volt ő nekünk?! Feleljenek a könyvek, melyek nagy halottunk sírját öntözik; feleljen életpályája, mely hervadhatlan babért biztosít mindörökké nevének. És feleljen a történelem, mely midőn közelmúltunk s jelenünk eseményeit örök lapjaira iktatja, a késő nemzedék előtt is a polgári érdemek példányképe gyanánt említendő fel az önző korból Eötvöst.

Őnök, kik gyászos, de sok tekintetben mégis kellemes feladatommá tevék, hogy közös halottunkról a kegyelet hangján megemlékezzem, nem kívánhatják tőlem a vesztéséget. — A való fájdalom csak érezni, leírni nem lehet. — Az ő igazi hazája — azt hiszem — a szív, honnét ha szavakba öntjük, elvész, elenyész, mint az idegen égalj alá került növény. — Engedjék meg önök inkább, hogy csupán az életrajzi adatok elsorolására szorítkozzam.

Budán, melyet hongyuléseinken 3-szor képviselt, pillantá meg először a napvilágot 1813. sept. 3-án.

*) Kegyeletünk adóját véljük leróni nagy halottunk irányában, midőn e cikknek lapunk hasábjain tört nyitunk. B. Eötvös József megyénkbeli birtokos és a megyei bizottmány tagja is volt, s így kétszeres okunk van arra, hogy emlékének Békésmegye közlönye is szenteljen tért, mely megye a megdicsőült több tekintetben a magáénak vallja. Szerk.

— Alsóbb tanulmányait részint magán — részint nyilvános tanulóként Eresiben, hol most örök álmat alussa és Budán végezte. — A bölcsészetet és törvénytudományt 1826—1831. a pesti egyetemen hallgatta s ügyvédi vizsgálatot itt, Pozsonyban tett 1833-ban, hol az országgyűlésen is részt vett. — Nyilvános pályája fehérmegei aljegyzőséggel kezdődött; 1835-ben az udvari kancelláriánál nyert alkalmazást, ugyanott 1836-ban fogalmazói állomást. A következő évben az eperjesi kerületi tábla közbirája lett. — S ez képezi közhivatalnokoskodása első időszakát.

Írói pályáját 17 éves korában kezdé s 22 éves korában már, 1835-ben néhány fordításáért és színműveieért a magyar akademia levelező tagul választá.

Tudta ő, hogy „e koszoru neki nem jutalmul, hanem a remény jeléül adatott.”; s az ifjunak nemes dicsvágya lett e remények igazolása. Ezért, ismeretei gyarapítására, 1836—37-ben beutazá az általa különösen kedvelt Svájcot, továbbá Német-Alföldet, Német-, Francia- és Angolországot. — Ez utazás már a következő (1838) évben meghozta gyümölcsét; ekkor adta ki ugyanis „Vélemény a fogház javítás ügyében” című röpiratát, melyet tanulsággal olvashat ma is minden e tárgyról gondolkodni szerető egyén, s mely ezután kezdődött írói fényes pályájának első, határozottan nevezetes terméke. — Reform-terve vizshangra kelt a honatyák keblében is, kik őt 1840-ben a börtönügyben kiküldött bizottság tagjává nevezték ki. — De még nagyobb hirre emelte őt regénye: „A Kar-

thausi”, mely a Budapesti árvizkönyv“-ben jelent meg 1838—41-ben. Még be sem volt fejezve közlése, midőn a gyönyörű képzeleterővel, gondolat mélységgel, kicsinységektől tisztán ment művéért az akademia őt 1839-ben tiszteletbeli tagsággal jutalmazta meg. — E regény többi, akkor létezett társai közt, gyémánt volt a kavicsok között. — Talán tulnyomó benne a bölcselmi eszmélkedés; talán a leírások néhol hosszúra terjedtek; s ezért felületes emberek meg e könyv mellett is unatkozhatnak; de oly szerencsésen ostorozza az emberi tévelyeket; oly megragadóan tárgyalja a kor-kérdéseket, hogy olvasóját nem csak tanítja a nélkül, hogy professoroskodnék, de teljes szellemi élvezetekben is részesíti. — S magyar kortársai, kik eltekintve egy néhány jeles kivételtől, úgy szólván csak holmi Genoveva-féle „históriák” olvasásához szoktak volt, Eötvös szellemének ezen — regényirodalmi — pályáján szerintem — legnagyobb szüleményét nem értették meg; s egy még ki nem forrott ifju nagyszerű kezdeményeül tekinték. *) — Voltak, kik német befolyást ismeretek föl művén; igaz, Eötvös — mint ki 1835. táján maga is előszeretettel fordítgatta Goethet stb, nem ment egészen annak hatásától; mert hiszen lehetetlen, hogy a lángelmék műve némi kinyomatot ne szerezzenek kedélyünkön s hogy mintegy önkénytelenül ne osonnának olykor saját eszméinkbe, — de Eötvöst talán épen „Karthausi”-ájában lehet legkevésbé eféléről vádolni, — akármit mondjanak is azok, kik Goethetől „az ifju Werther szenvedéseit” olvasták.

*) Eötvös saját szavai a magyar akadémiában 1866. april 9-en.

*) Csengery: „Magyar szónokok és státüsferfiak.” Pest, 1851—206. lap.

lyek a községi iskoláról szólnak. Ugyanazon törvényeik 121 és 136. §-ai feljogosítják az iskolai széket a tanítóknak a tankerületi iskolai tanács küldöttjének elnöksége és vezetése alatti szabad választására.

Arról, hogy a felekezeti iskola tanítójával az iskola jellegének megváltoztatása esetében mi történjék, a törvény egy betűvel sem emlékezik meg; csak az 1869. jun. 6. kelt, az iskolai székek számára kibocsátott ministeri rendelet 38. §-a pótolja a törvény hiányát annyiban, amennyiben az iskolai székeket utasítja, hogy ily esetben a felekezeti tanító vagy a községi iskolánál alkalmaztassék, vagy nyugdíjaztassék, vagy legalább addig, míg másutt állomást szerez, a község és az illető felekezet által valamely módon eltartassék.

Feltevén már, hogy az illető iskolai szék ezen ministeri rendeletet csakugyan figyelembe venné, de a felekezeti tanítót bármely oknál fogva át nem helyezné: a rendelet rugékonysága és a tanítói hivatal iránt meggyökerezett tekintetnélküliség megengedi a lehetőséget, sőt valószínűséget, hogy a saját hibája nélkül állását vesztett tanító akár a nyugdíj, akár a más módon való ellátás csekély-sége miatt éhen hal.

Ha a felekezeti tanító jövőjének ezen kétsége csak magát az egyént súlytaná, találnánk vigaszt azon szomorú tudatban, melyszerint minden átalakulás megkívánja áldozatát; ámde a legmélyebb meggyőződésünk, hogy sulytatván a tanító, aránylag szenved azon ügy is, amelyet ő képvisel. Szenved pedig ami felfogásunk szerint ily módon:

a., a felekezeti tanító csak felekezeti állásában érezvén magát biztosnak, a községi iskolát még azon esetben sem igyekezhetik népszerűsíteni, ha annak célszerűbségétől teljesen át van hatva;

b., miután a felekezeti iskola jellege tanítója akarata nélkül is, bármikor megváltoztathatik, — miután tehát a felekezeti tanító hivatala csak mártól holnapig bizonyos, sem a szakjában való, költséggel és munkával járó alapos önképzés szükségességét nem érezheti, sem iskolai óráit azon kedvvel és önfeláldozó erővel nem végezheti, mely a tanítás sikerét egyedül teszi lehetségessé;

c., a jól készült és már gyakorlott felekezeti tanító, lesodortatván működési teréről, míg egyelől az elégedetlen és ingyen fogyasztók számát

szaporítja, másfelől őt a jóvalvaló tanerőkben különben is elég szegény hazai tanügy vesztéssel nélkülözi;

d., a különben is elég tekintélytelen felekezeti tanító, mihelyt a községi iskola lehetősége fenforog, kénytelen a helység minden szavazatképes tagja előtt meghajolni, szeszélyeiknek bókolni, saját nézetei érvényesítéséről lemondani, s még iskolájában is, a tanügy rovására, mások kodvét keresni;

e., ha elvetheti a község a felekezet tanítóját, még bizonyosabban elveti a felekezet a községet a midőn a községi iskola — mint már divatba jött — ismét felekezeti lesz; mely esetben aztán az 1868. XXXVIII. törvényeik IX. fejezetének legnagyobb része, különösen 138. §-a, mely szerint a községi tanítók élethosszig választatnak, sulytalan-ná a felekezeti tanító jövőjének kétségeiből folyó baj pedig általánossá lett.

Mélyen tisztelt képviselőház! Nem a személyünk hanem a tanügy iránti aggodalmunk által indítottva könyörgünk: méltóztatassék intézkedni, hogy bármely, még hasznavehető népiskolai tanító, iskolája jellegének megváltoztatása esetében, tanítói állás nélkül ne hagyassék. Kiváló tisztelettel vagyunk s. a. t.

Mit fog az országgyűlés ezen kiváló fontosságú ügyben határozni, nem tudjuk: de hogy az a legbölcsebb, legkielégítőbb legyen, őszintén óhajtjuk.

Országgyűlési tudósítás.

Marc. 20. Napirend a budget vita. Éber N. helyesli a kormány külügyi politikáját, Helfy I. nem. Horn E. míg egyrészt a német egységet üdvözöljük ne vonjuk meg részvétünket a szerencsétlen Franciaországtól, melynek fenmaradása Európában a szabadság kérdése. Henszlmann I. pártolja Irányit, Patay I. minthogy a kormány úgy táncol, a hogy Bécsben hegedülnek, pártolja Irányit. A részletes vitánál kisebb módosítások mellett a t. javaslat elfogadtatott.

Marc. 21. Az 1871-iki államköltségvetési t. javaslat véglegesen megszavaztatik. Szógyényi L. a Svéd- és Norvégországgal kötött államszerződésre vonatkozó t. javaslat elfogadását ajánlja. Várady G. azt kérdi: vajon szabadságában állott-e a kor-

mánynak oly szerződést megerősíteni, mely a ház előtt nem fordult meg, s hogy mért készt a kormány 2½ évig a már meglevő szerződést csak most bemutatni. Horváth B. kijelenti, hogy e szerződések csak akkor fognak életbelépni, ha e javaslatok törvényekké váltak. — A ház elfogadja a t. javaslatot részletes tárgyalás alapjául. Az Olaszországgal kötött szerződést szintén, valamint a pesti kir. tábla biráinak szaporításáról szóló t. javaslatot is. A felnőttek oktatásáról szóló t. javaslat elfogadását a k. bizottság nem ajánlja. — A községek rendezéséről szóló t. javaslat tárgyalásával Simonyi indokolja 4 osztály külön véleményét. Szüllő Géza a t. javaslat mellett Schwarcz Gy. ellene szól.

Marc. 22. A községek rendezéséről szóló t. javaslat tárgyalásának folytatása. Nehrebeczky S. elfogadja a t. javaslatot, Gonda L. rosálja, hogy a kormány mindig végre nem hajtható t. javaslatokat terjeszt elő. Zichy N. elfogadja kiindulási pontul a javaslatot, Simonyi E. részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el ezt, Hoffman P. a virilis szavazatot elfogadja a községekre nézve, de nem az önhatalósággal bíró városok, különösen Buda-Pestre és a megyékre. Tisza K. előtte szólók beszédeire reflectálva indítványt ad be, hogy a községek rendezéséről szóló t. javaslat akkor léptetessék életbe, midőn az urbériség s hasontermészetű birtokviszonyok megfognak szüntettni. Tóth Vilmos minister kéri a t. javaslat elfogadását. — A t. javaslat részletes tárgyalás alapjául elfogadtatott.

Franciaországi események.

A párisi események oly fordulatot kezdenek adni a földig sujtott ország állapotának, melyek a véres harc okozta nyomorok mellett most már kétségbeesetté teszik a helyzetet. A párisi központi bizottmány oly férfiakból áll, kiknek nevei csupán a csöselék előtt ismeretes, s ezek vezetik a tömeget, mely a nyomorban sem képes felfogni a helyzet komolyságát, s ma már a főváros oly események színhelye, melyek csak undorral töltik el, a rokon érzelmeket is. Vinoy tábornok nem lévén képes az árt feltartóztatni 40,000-nyi seregével kivonult a fővárosból, hogy legalább a Versailles-

Térjünk vissza Eötvösünk politikai működésére. Mint szónok itt Pozsonyban, 1840-ben, a főrendiház ülésén lépett föl nyilvánosan először, vagy jobban mondva: e téren itt füződött homlokára az első babérvél; az alsóház igyekezeteinek volt buzgó szószólója a főrendieknél. Legjelesebb beszédei e korból: a vallás ügyében (1846. mart. 6.); a zsidók egyenjogóságáról (1840. mart. 31), a szólásszabadságról (1840. apr. 22.)* — A zsidók emancipációját pártolása alá vette a sajtó terén is a „Budapesti szemlében“, hol u. (1840) évben egy más jeles értekezése is megjelent t. i.: a „Szegénység Irlandban. — De a koronát röpirataira „Kelet népe s a Pesti hírlap“ című, Kossuthnak Széchenyi által megtámadott lapja védelmére szerkesztett iratával tette. — Részt vett az 1843—44 országgyűlésen is, hol lángoló szónoklatokat tartott, többi közt a magyar nyelv*) s a hajtószabadság**) ügyében. — Ekkor már Bathyanival a főrendi ház ellenzéki vezére volt. — A politikai hírlapirodalomnak szentelte ezután tevékenységét; Szalay által, Kossuthnak a laptól történt megváltása után, új irányban megindított „Pesti hírlap“ buzgó s igen jeles munkatársa lett; — itt közölt cikkei 1846. Lipésében külön is megjelentek, „Reform“ cím alatt, — ugyanazon évben bocsátá nyilvánosságra irány — regényét: a „Falu jegyzőjét“ is. — Művében a megyei rendszer fogyatkozásait gáncsolta főleg s pedig bírálói álli-

tása szerint nagyon is élesen. — Azt hányták szemére, hogy művét politikai nézeteinek népszerűsítésére írta, mintha bizony a politika nem szövődne az ember életén át, hogy a költő ily alakban még csak regényt se merhetne írni! A „falujegyzője“ nem képezi ifjuságunk kedvenc olvasmányát; hiszen tagadhatlan, hogy a Dumas-k, Ponsok, Gaborián-k stb. regényei több élvezetet biztosítanak, azoknak, kik csak azért olvasnak, hogy legyen mivel ölniök az időt s legyen mit elfelejteniök; de az idéztem írók s társuk művei ugyszólván csak is eddig foglalkoztatnak bennünket, míg soraik szeméink előtt lebegnek s a cselekvények tulnyomósága ekkor is jobbra elvon a komolyabb gondolkodástól. — Alkalmassak tehát az ifju képzelet megvesztegetésére; de nem arra, hogy szívünket nemesítsék; nem, hogy elvei, mintegy baráti csókok, irányadóinkul szolgáljanak; nem hogy nemesebb foglalkozások felé vonjanak. — Hogy tehát Eötvös t. ifjuságunk egy igen nagy része nem olvassa, oka, hogy ő nem divatos regényeket, vagy, hogy nem is az ifjuságunknak írt. — A külföld nagyobb lelkesedéssel fogadta művét, mint saját honfitársai. — A németeknél kiadás kiadást ért, az angolok szintén magasztalták; a mi szerentem természetes, mert a német, mint bölcsekedő, az angol, mint gyakorlati nép oly regényt, mely életbevágó dolgokat a bölcsészet érveivel fejt ki, inkább kedvelhet, mint oly nemzet (minő mi valánk), mely ép e két tulajdönt igen kevésé egyesíti magában. — „Eötvös a természet kedvese; — nála gyakran előtérben áll a hazafiai s művészeti irány, cél és szándék.“ Így ítélte a falu jegyzőjéről, Svájcban,

Steatsfeld Károly, Európának akkor egyik, igen kedvelt regényírója.)* —

Alig száradt meg Eötvös e művén a nyomda festék, már újat bocsátott sajtó alá: „Magyarország 1514-ben“ című regényét, 9 füzetben. — Ő itt, a történetet melyet — hibásan — regény alakban vélt népszerűsíteni vevé segítségül, tért engedett magának, hogy a századokkal előbb történt események folyamában, helylyel-közzel elmondhassa nézeteit a jobbagysági viszonyokról, melyek a nemzetet ép ez időben kezdék komolyabban foglalkoztatni. — S e regény alkalmasint sokat tett arra, hogy az országgyűlés egy elnyomott osztályt végre valahára ismét a társadalom tagjává tett vala. — Művében mindenütt a legelevenebb phantasia, mely történeti hűséggel idézi elénkbe a mult alakjait, a nélkül, hogy istenítene, vagy mi a másik tulság, torzitana. — S hogy az egyhanguságtól ment maradjon, vegyítve az egész regényen át a komoly és nevetséges, a magasztos és grotesk.***)

Időközönként Eötvös, ez oly sokoldalú férfi, szépirodalmunkat is gazdagítja. — Mint tragoedia író, Vörösmarty, — vigjátékaiban pedig Kisfaludy Károly és Szigligeti nyomdokait követte. — Itt azonban, bár lángszelleme ezeken is előmlött, kevesebb sikert aratott; Vigjátékai közül alkalmasint az „Éljen az egyenlőség!“ című a legbecsesebb; de szinpadaink deszkáiról már ez is rég lemaradt.

*) Ép az itt idézettek olvashatók Toldy a „Magyar pol. szónoklatok kézikönyve“ című gyűjteményében, Pest 1867. 304—314 lapokon.

**) A főrendieknél, 1843. aug. 17-én **) Illetőleg a napló kinyomása ügyében 1843. nov. 23-án.

*) „Irodalmunk túl a határokon.“ Kertbenytől L. „Szépirodalmi lapok“, 20. szám. Szerk. Ráth 1853.

**) Id. Csengery művében, 215. lap.

(Vége következik.)

ben tanácskozó képviselőket megoltalmazza a féktelenek dühétől, azonban alig ha fog ez neki sikerülni, mert a nemzetörök már az óta talán utban vannak Versailles felé. A Tuillériák palotája lángban áll. Thiers állítólag fogva. És ezek mellett a kormány tehetetlen, egy proklamációban felszólítja ugyan a párisiakat a nyugalomra, hanem hangja a pusztában kiáltó. S így a porosz sereg kivonulása be lett szüntetve. Frigyes Károly herceg parancsot kapott előbbi állomását elfoglalni. S e szerint kiszámíthatlan következményű eseményeknek lesz színhelye a 7 hó óta közfgyelemmel kísért szerencsétlen ország.

Legujabbak.

Brüsszel, márc. 20. Az „Etoile belge“ jelenti: A francia kormány a Versaillesban levő 119. gyalogezredre hivatkozott, mely azonban megtagadta az engedelmességet.

London, márc. 21. A „Daily Telegraph“ jelenti Párisból: A csöcselék az utcán járó-kelőket a torlaszcsinálásban való részvételre kényszeríti. Néhány élelmiszer-árust kiraboltak.

Brüsszel, márc. 20. A ma ideérkezett „Corr. Havas“ jelenti, hogy a francia kormány Saissset admirált a Szajna departement nemzetörségének parancsnokává nevezte ki.

Páris, márc. 20. este. A nemzetörök elfoglalták az Issy és Bicetre erődöket, több rendőrbiztos elzárattott; Chanzy tábornok oly cudarul bántalmaztatott, hogy kórházba kellett szállítani. Egyébiránt a központi bizottmány Chanzy tábornokot szabadon akarja bocsátani. — A diplomatai testület Versaillesbe ment. A nemzetöri tisztek közül számosan óvást tettek a központi bizottmány határozatai ellen: vonakodván azt elismerni. A párisi képviselők a nemzetörök összes főnökeinek választását, és egy a polgárság által választandó község-tanács felállítását hozák javaslatba.

Berlin, márc. 21. A városi küldöttségnek üdvözlésére adott válaszában a császár utalt a nem remélt eredményekre, és a hadsereg által végbevitt nagyszerű műveletekre. Köszönését fejezte ki a népek azért, a mit itthon a seregért tett; beszédét következőleg végzé: Ami Németország alakulását és az én személyes állásomat annak irányában illeti, magamnak nem kerestem semmit. A kivívott eredményt alig leheté várni. A részemre még hátralevő napokban nekem lön megengedve az alapokat lerakni. Utódaim a fiatal fát majd fogják ápolni és virágoztatni. Ezen siker már régóta fekszik a sziveken; most végre napvilágra lön az juttatva. Gondoskodjunk róla, hogy az világosítson is.

Bukurest, márc. 21. Harmincegy képviselő a kamarában községi és kerületi törvényt adott be, mely az idegenekre, névszerint a zsidókra nézve igen hátrányos lenne; utóbbiak közt e miatt nagy aggodalom uralkodik.

Flórenc, márc. 21. A láva ömlése miatt a mont-ceniszi vasuton a forgalom fennakadt.

Brüsszel, márc. 22. Több oldalról érkezett hírek szerint a tuillériák lángban állanak. Veres falragaszok Thiers állítólagos elfogatását hirdetik.

Lyón, márc. 21. A csapatok a néppel fraternizálnak, mert Napoleon visszahelyezésétől tartanak. A versaillesi nemzetgyűlés a Páris feletti ostrom-állapot kihirdetését megszavazta.

Békésmegye bizottmányának márc. 20. és folytatva tartott közgyűléséből.

(Folytatás.)

Olvastatott a közl. ministeriumnak rendelvénye, melyben fölhívja a megyét, hogy a területén levő s a vasuti állomásokhoz vezető utakat vizsgáltsa meg, kijavításukról intézkedjék s erről jelentést tegyen. — E megye közönsége eléggé ismeri azon akadályokat, melyek a közlekedési és forgalmi könnyűség hátrányára általában s hatósága területén is föltálalhatók s kétségtelen az, hogy a közlekedési utak jó karba helyezésére irányzott

törekvéseinek óhajtott sikert rajta kívül álló okok miatt nem szerezhett. Ilyen okok a tartós kedvezőtlen időjárás s azon körülmény, hogy a megye területén építési anyag nincs s ezeknek előállítására kedvezésben nem részesítenek — tetemes, erejét meghaladó költségekkel jár. S bár ezek számba vehető akadályok, még is — mint általában tudva van — a vasuti rakhelyekhez történő szállítások mérve, a vasuti tova szállítás mérvét annyira meghaladja, hogy az e tekintetbeni késedelmek a közlekedés és forgalom érdekeinek, nem csekélyebb hátrányait képezik. Mindezek a közl. ministerium előtt fölfejtendők azon kéressel, hogy a vasuti igazgatóságokat oda utasítsa, hogy az állomási helyek külső udvaraira több gondot fordítsanak. Egyébiránt a ministeri rendelet intézkedés végett a járásbeli főszolgabíráknak kiadatik.

Olvastatott ugyancsak a közl. ministeriumnak rendelete, mellyel a megyének a gátkivágásokat rendkívüli vízveszély esetében megengedő végzésit akként módosítja, hogy ez engedély csak a Körös-Berettyó szabályozási főmérnök véleménye után adható meg. — Alkalmazkodásul szolgál.

Ugyancsak a közl. ministerium az ujonnan nevezett Körös-Berettyó völgyi központi igazgató-választmány helybehagyott szabályzatait azzal küldi meg, hogy annak elnökét, b. Wenckheim Lászlót, a megye támogatásában részesítse. — A megye közönsége a Körös-Berettyó szabályozás ügye iránt táplált reményeinek kedvező előjelét véli üdvözölhetni az érintett központi választmány felállításában, s ugyanazért kívánt támogatását készséggel felajánlja.

Ezzel kapcsolatban azon indítvány tétetett, hogy miután az említett Körös-Berettyó völgyi igazgató-választmány a kormánytól egy ennek kebeléből a célra megbizandó szakhivatalnoknak a véglőli kiküldését kérelmezte, hogy az a célba veendő szabályozási munkálatokat megelőzőleg az eddig működési alapul szolgáló tervezeteket helyszíni szemlék eszközése mellett beható vizsgálat alá vevén, ezen tervezeteken netán teendő módosítások, vagy az eddig tett szabályozási építkezések megváltoztatása tekintetében szaki véleményt adjon, — a megye közönsége, mint a szabályozás által közvetlenül érdekelt, a maga részéről egy bizottságot nevezzen ki, mely a szabályozási viszonyokat tanulmánya tárgyává tévén, a tapasztalások után a tekintetben, valjon a kormányi kiküldött működésével szemben, mely és minő körülmények lennének azok, melyek a célba vett átalakításoknál, a közp. választmánynak figyelmébe ajánlandók: emlékiratot készítvén, azt a megye közönségének bemutassa. — Az indítvány közhelyesséssel fogadtatott s a bizottság számos tagokból megalakítatván, az indítvány szerinti eljárásra utasított.

Honosságot nyert prágai származású Picha Vilmos csabai távirtdai főnök, a közgyűlés színe előtt a honpolgári esküt kellő ünneplésséggel leteszi. Erről a ministerium jelentésileg értesítettik.

Főispán ur ő méltósága az orosházi járásba, Székács Lajost tiszteletbeli esküdtül kinevezi. — A jelenvolt kinevezett a hivatali esküt a gyűlés előtt leteszi.

A husárszabályzat a mult gyűlésen megállapított árakban, további intézkedésig meghagyatik.

(Folytatjuk.)

Ujdonságok.

— Az évnegyed vége felé közeledvén, felkérjük negyedéves előfizetőinket, hogy előfizetéseiket még annak idején megújítani sziveskedjenek. E célra vidéki előfizetőinknek, mint célszerű módot, a postai utalványt ajánljuk igénybe venni.

+ Gosztonyi Lászlót volt megyei helyettes kiadót, ki számos csalásai és sikkasztásai büntetését elkerülendő városunkból mult hóban megszökött a napokban Aranyossy Ferenc Pesten elfo-

gatta. — Gosztonyi erős fedezet mellett csütörtökön érkezett meg.

+ Csötörtökön délután temették el az árvízveszély alkalmával városunkba érkezett Alexander ezred egy közlegényét ki betegen maradt itt a kórházban, a honvédség katonai díszben jelent meg a temetésen.

+ Kata asszony mint rendőr. Egy pár keféss inas Kata asszony kollégájának holmi tiltott portékát hordott, mi az argusi szemek figyelmét ki nem kerülheté, felébredvén benne Éva anyának természete a dolgot kipuhatólandó elmegy bírót busítani, hol esakugyan kisült, hogy a keféss gyerekek adósságaik tisztázására találták fel a módot, keféss s meszelővel eleget tenni. — Kata asszony most nyugodt öntudattal beszéli a históriát, mely kollégáját hüvökre juttatá.

A békésmegyei gazdasági-egylet igazgató választmánya f. é. april 2-án Csabán d. e. 9 órakor a kasinó termében az idej teendő megállapítása végett ülést tartandván, arra fontosságánál fogva, az illető választmányi tagok minél számosabban megjelenni kéretnek. — Az igazgatóság megbizásából.

Gerendáson, március 20-án 1871.

Mokry Sámuel
egyl. titkár.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Ekeverseny. A biharmegyei gazdasági-egylet f. évi május hó 11-én Bihar-Diószegen ekeversenyt rendez, melyben részt vehet minden, a monarchiában készült eke, vagy oly külföldi gépgyárosé is, ki itt állandó raktárral bir. A díjak következők: első díj 15 darab arany, második díj 10 darab arany, harmadik díj 5 db. arany; a legkönnyebben járó ekére azonkívül 50 ft. A megpróbálandó ekék april 21-ig az egyesületi elnök, Szabó József urnál bejelentendők s május 6-ig N.-Váradra szállítandók, honnan a versenyhelyre leendő szállításuk iránt az egylet fog intézkedni.

Hetivásári tudósítások.

Gyula mart. 24. Csak egy kicsit szikkadván az út, már megérezte a piac, igen sokkal több volt a vidékről a behozatal, — az összes szekérforgalom a 200-at megközelítette. Ebből gabonafélet hozott 120—130, a többi vegyes mindenfélét. E piac jellegéhez tartozott az árcsökkenés általában, kivált a piac végén.

Csak elvétve kelt el a legnehezebb fajú búzából egy-két köből 10 frtjával, de csak reggel, — később 9.60 kron, míg piros 84 fntosát 9 frtjával is lehetett venni. A közönséges kissé vadborsos vagy fűmagos 80—81 fntos búzát 8—8.20 kron, a nagyon vadborsosát még 7 frtjával is lehetett venni néhány köblöt.

Az árpa ára is csökkent, a szép fehér nehezet sem vették 4 frtjával, hanem csak 3.80 krral, a közönségeset pedig 3.60, sőt 40 kron is lehetett egy-két köblöt venni délfelé.

Igy az egészséges jó kukuricából csak kivételkép kelt néhány köből 4—4.10—20 kron, míg 50 köbőlnyi mennyiségben is vett egy helybeli hizláló régi hizásu disznónak is alkalmas szép kukuricát 3.80 krjával. A nagyon hibás sehogy sem talált vevőre.

Kölest kicsiben egy helybeli üzér 3.80 kron vett. Zab 4 frtjával a szép elkelt, de kevés volt, — áron lassu kelettel ment a bükkönyös zab is, — míg az egészen tiszta bükköny igen olcsón 5.60 kron kínáltatott, de olcsóbban sem talált vevőre.

A kendermag 5 frtra tartatott, paszuly 6.40—8 ftig köble.

Egy kevés lenmag 14 frtra tartatott, de senki sem vette.

A sertésvásár 700—750 drb forgalommal igen csekély kelet mellett bágyadt volt. Egy kisebb sovány, de jó fajú 2 és 3 éves fecskehasu fekete csapat 60 frton kelt páronkint, egy pár ugyanilyen külön 52 frtjával, fias koca és apró malac most feltűnően sok volt, de lassan kelt jó középaron.

Lovat ez évben ennyit egy hetipiacon se láttunk, — egy kis országos vásárra elég lett volna mert megközelítette a forgalom a háromszázat; — a takarmány szűk és drága volta, — és sok földnek víz alatt léte okozta, hogy vidékről is sok eladó ló érkezett.

A kelendőség csakély volt, egészen mérsékelt áron. Szarvasmarha is szép számmal, — 120—130 dbig volt, vevők jobbara a helybeli mészárosok, s egy-két gazda volt. A félhúsu közönséges tehenekből néhány db. elkelt, olcsó áron; — nevezetesen rugott borjuval együtt, 70—80 frton. Hal többecske jött, — belőle egész szekérrel hozott Tarcsáról jégkőzt egy ide való kúfár, — a szebbek fontja 50 kr, — a közönségesebbé 35—40 kron; — az apró keszegé csak 20 kron kelt.

A borona olcsóbb lett; 3 frt 40 később 3 frt 20 krral is adták a jó fiatal tövisből valót is. Szén igen kevés volt, zsákja 60 krral kelt. Széna és árpaszalma 10—12 szekeren volt; — 6 rudasnyi árpaszalmát az igaz, hogy vékony szálut 10 frtra, 3 jó rudasnyi esőverte here szénát 11—12 frtra rámenték tartani. Mész 14 szekeren volt; vékánként 2 frtjával, — köből számsra 7 frtjával, sőt 6 frt 50 krral is adattott. Sz. L. Csaba mart. 22. A folyvást tartó rosz utak

miatt szinte lehetetlen volt a vidékről szállítás; ugyanazért a mai piacon szó sem lehetett élénkebb forgalomról, bár vevő elég lett volna. — Kivételre sem vettek, — ellenben az üzérkedők kiválóan a nehéz buzát keresték, köblönként 10.80—11.20 krig a 86—87 fontost; a könnyebb fajut 8—9 frtig. A prima kukurica aradi szeszgyárak számára 4.20—40 krig; a hibás 2.50—4 forintig kelt köblönként. Latzkó.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő: Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

April 1-én török sorsjegyek, april 15. 1864., maj. 1. braunschweigiak május 15. magyar sorsjegyek jun. 1. 1864. 1839., török sorsjegyek, jun. 1. meiningeniak, aug. 1. török braunschweigi sorsjegyek.

A legjobbat és legajánlatraméltóbbat nyújtja
az általunk rendezett

Sorsjegytársaság

A) 52 db. sorsjegyre
melyek a legnagyobb nyereményekkel és évenként 23 huzással bírnak. — Ez áll a következő sorsjegyekből:

5 db. 100 frtos magy.	díjsorsjegyből főnyer.	250,000, 200,000 frt
1 db. 1/3 1839-ki Rothschild	"	300,000, 280,000 frt
20 db. braunschweigi 20 talléros	"	80,000, 50,000 tal.
5 db. 100 frtos 1864-ki	"	220,000, 500,000 frt
1 db. 400 frankos török	"	600,000, 300,000 frk
20 db. száz-meiningeni	"	40,000 forint

tehát majdnem minden hónapra 2—3 huzás esik.

Továbbá rendezünk sorsjegytársaságot:

B) 20 db. 300 frankos török sorsjegyekre évenként 6 huzással, főnyeremény 600,000 frank, legkisebb nyerő 400 frank aranyban és 1 db. 1/3 1839-ki Rothschild-sorsjegy.

C) 20 db. 100 frtos magyar díjsorsjegyekre, főnyeremény 250,000, 200,000, frt stb. adómentes, havonkénti 6 frtos részletekben.

Az első 6 frtos részlet lefizetésével mindenki, a 20 résztvevő mindegyike, egy részletjegyet kap, melyen mindazon sorsjegyek foglalvák, melynek nyereiből a reá eső részt megkapja; a részletek letételével neki pedig:

A) 1 db. 50 frtos magyar sorsjegy. 1 braunschweigi, 1 százmeiningeni és egy részletjegy az 1839. Rothschild sorsjegyről.

B) 1 db. 400 frankos török sorsjegy, kamatai évenként 2 frank aranyban és egy részletjegy az 1839. Rothschild sorsjegyről.

C) 1 db. 100 frtos magyar díjsorsjegy eredetiben kézbesítetik. — **Mindenki egyenként minden egyes társaságba beléphet. — Huzás jegyzékek minden huzas után ingyen küldetnek.** — Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan teljesítetnek.

27) 2—6 **Magaziner és Sterk**
váltóháza Pesten, Deák Ferencz-utca 7-dik szám.

Aug. 15. magy. sorsjegyek, sept. 1. 1864-ki okt. 1. török nov. 1. braunschweigi, meiningeni, nov. 15. magy., dec. 1. török 1864-ki, feb. 1. török braunschweigi, feb. 15. magy. mart. 1. 1864. meiningeni sorsjegy.

KELLER ÉS ZSTVAY
selyem és női divat-kelme raktárunkban
PESTEN
4—22

Szervitater G-ik szám.

**KÉSZ NŐI RUHÁK,
ÉS MINDENFÉLE FELŐLTÖK,**
valamint több más női divatcikkek
dús választásban és lehető jutányos áron kaphatók.

A legújabb selyem, gyapju és gyapot női divatkelmek,
Saját szabóműhelyünkben készítettnek ruhákat a legújabb divat szerint gyorsan, izlésteljesen és jutányos áron mellett.
Kélmeminták vidékre készséggel küldetnek, a megrendelések pedig kiváló figyelemmel és gyorsan hajtataknak végre.

Lyoni selyem-kelméből gyári raktár.

25 öl tüzi nyárfa Gerendáson eladó értekezhetni **Uhrinyi István** urnál B.-Csabán.
30) 2—2

PRAGER LIPÓT ajánl legjutányosabban: pesti gőzmalom lisztet, amerikai, kelet-indiai és olaszországi rizst, különféle kávét, borsot, fahéjt, legfinomabb tábla- és boggyó gépolajat, angol sodát, cukorfélét, rhum és liköröket, és különféle itt nem nevezett gyarmatárukat biztosításával a legkészségesebb szolgálatnak.
10—10

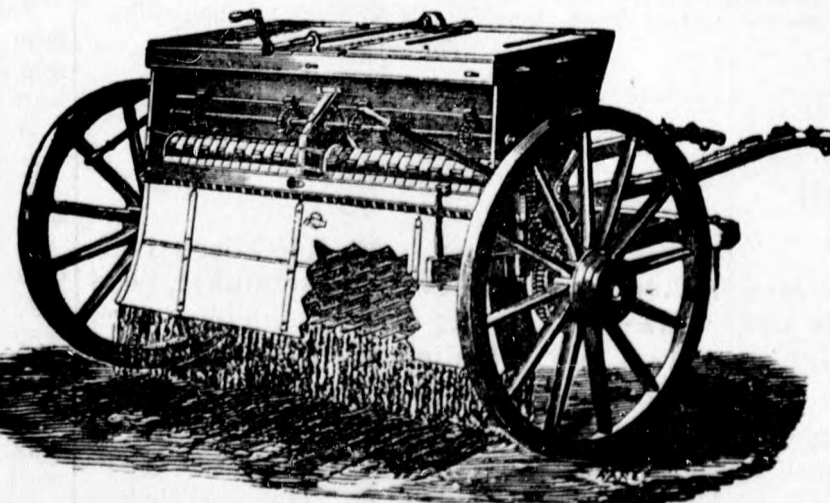
Garrett R. és fiai

Leiston Suffolk angolországi gépgyárának főügynöke **Kotzó Pál** gépészmérnök
Pesten váciut 39. szám,

ajánlja e gyár újabb javított gyártmányait, melyek a világ minden kiállításain több mint 1000 font sterling pénzjutalommal, és több száz arany és ezüst éremmel kitüntettek, névszerint: 2—6

Gőzmozdonyait, melynek 51 légtérre hatóságilag megpróbáltattak nagyobb tüzi szekrényvel, szab. gőzostóval és előmelegítővel láttattak el, tetemesen csakélyebb tüzelő-anyagot igényelnek, mint minde más ilyenmü gyártmány, munkaképességük pedig a megnevezett majdnem kétszeresen meghaladják.

Sorvető-gépeit 9. 11. 13. 15. sorokkal, melyeknek híre mint legcélszerűbb gazdasági gépeknek a világ minden részeiben elterjedt;

Gőzcséplőit, melyek a magot tisztán kicsépelik, szalma- és polyvától tisztán elválasztják, és a gép másik végén a második szélhuzam által újra megtisztítva súly szerint két osztályra választva, a zsákba vezetik. E gépeket szerkezetük, munkaképességük, egyszerűségük, és tartósságuknál fogva semmi ilyenmü gyártmány felül nem haladja;

Samuelson és társa Magyarország viszonyainak legjobban megfelelő arató- és kaszáló-gépeit

és kéri a t. c. gazdaközönséget, miszerint becses megrendeléseivel őt eleve szerencsétlenni sziveskedjék, hogy így minden kívánatnak megfelelőhessen.

Gyulán, Dobay János könyvnyomdája. 1871.